

	BỆNH VIỆN ĐKKV NINH HÒA KHOA XÉT NGHIỆM	Mã số: XN-QTQL 5.8.2 Lần ban hành: 01 Ngày ban hành: 25/7/2024 Số trang: 06
	QUY TRÌNH NHẬN MẪU TRƯỚC XÉT NGHIỆM	

	Người biên soạn	Người kiểm tra	Người phê duyệt
Họ và tên	Lương Thị Kiều Dung	Nguyễn Trường Sa	Lê Quang Lệnh
Ký tên			
Chức vụ	Nhân viên	Trưởng Khoa	Giám Đốc
Ngày	25/06/2024	26/06/2024	25/7/2024

THEO DÕI XEM XÉT/SỬA ĐỔI TÀI LIỆU

Phiên bản số	Vị trí sửa đổi	Nội dung sửa đổi	Ghi chú

1. Mục đích:

Mô tả, hướng dẫn thực hiện quy trình nhận mẫu đúng kỹ thuật nhằm đảm bảo chất lượng xét nghiệm.

2. Phạm vi:

Áp dụng tại khoa Xét nghiệm – Bệnh viện ĐKKV Ninh Hòa

Áp dụng tại các khoa lâm sàng liên quan đến gửi bệnh phẩm xét nghiệm thuộc Bệnh viện ĐKKV Ninh Hòa.

3. Trách nhiệm:

Tất cả nhân viên khoa Xét nghiệm thực hiện xét nghiệm cần tuân thủ đúng quy trình này.

Trưởng khoa xét nghiệm, cán bộ QLCL, tổ trưởng chuyên môn chịu trách nhiệm giám sát việc tuân thủ quy trình.

4. Định nghĩa và chữ viết tắt:

QLCL: Quản lý chất lượng.

XN: Xét nghiệm

5. Nội dung

- Để đảm bảo chất lượng xét nghiệm khoa Xét nghiệm phải tiến hành tiếp nhận mẫu và từ chối nhận mẫu theo đúng quy định sau:
- Mẫu XN phải được gửi cùng phiếu yêu cầu xét nghiệm. Phiếu yêu cầu XN có đầy đủ các thông tin sau:
- Thông tin xác định của người bệnh, bao gồm: Họ tên, giới tính, năm sinh, địa chỉ, thông tin liên lạc của người bệnh.
- Loại mẫu ban đầu
- Các xét nghiệm yêu cầu
- Chuẩn đoán lâm sàng của người bệnh
- Ngày và giờ lấy mẫu bệnh phẩm, tên nhân viên lấy mẫu
- Ngày và giờ PXN nhận mẫu, họ và tên nhân viên nhận mẫu
- Tên và chữ ký của bác sĩ chỉ định XN.

- Xác định thông tin của người bệnh trên mẫu bệnh phẩm: Họ tên, năm sinh, giới tính, giờ lấy mẫu.

- Mẫu xét nghiệm được đánh giá chất lượng theo tiêu chí chấp nhận hay loại bỏ mẫu:

❖ **Tiếp nhận mẫu:**

- + Kiểm tra nhiệt độ trong hộp vận chuyển (nếu mẫu bảo quản lạnh).
- + Kiểm tra tình trạng mẫu, đối chiếu thông tin trên ống đựng mẫu, phiếu xét nghiệm và sổ vận chuyển mẫu.
- + Ống đựng mẫu phải điền đầy đủ thông tin theo quy định, phiếu yêu cầu xét nghiệm điền đầy đủ thông tin và có chữ ký bác sĩ chỉ định.
- + Mẫu xét nghiệm phải đảm bảo chất lượng, lấy đúng số lượng, đủ thể tích và phù hợp với yêu cầu xét nghiệm.
- + Ký nhận vào sổ giao nhận bệnh phẩm *XN-BM 5.8.1/01*, ghi rõ thời gian nhận mẫu và người nhận.

❖ **Từ chối mẫu:**

- + Khoa xét nghiệm từ chối nhận mẫu và thông báo cho nơi gửi xét nghiệm lấy lại mẫu trong các trường hợp sau:
 - Máu bị đông, huyết thanh bị tán huyết.
 - Mẫu không được vận chuyển đúng nhiệt độ.
 - Mẫu không đủ thể tích yêu cầu và vận chuyển đến quá thời gian quy định.
 - Mẫu không phù hợp với yêu cầu xét nghiệm.
 - Dụng cụ đựng mẫu không đúng quy định hoặc nhiễm bẩn.
 - Mẫu không có thông tin trên nhãn hoặc phiếu xét nghiệm không điền đầy đủ thông tin bệnh nhân (tên, tuổi, địa chỉ, số bảo hiểm, nơi gửi, chẩn đoán...)
- + Thông báo cho nơi gửi mẫu bổ sung thông tin trong trường hợp thiếu thông tin trên ống đựng mẫu và trên phiếu xét nghiệm.
- + Lưu, ghi nhận những trường hợp mẫu không đạt vào sổ lấy mẫu, nhận mẫu (và ký xác nhận vào mục yêu cầu).

Quy trình nhận mẫu trước xét nghiệm	Mã tài liệu: QTQL 5.8.2
-------------------------------------	-------------------------

- + Làm biên bản từ chối mẫu XN-BM 5.8.1/02 (nếu cần) đối với những trường hợp từ chối nhận mẫu để phản hồi đến khoa phòng yêu cầu XN.
- Khi mẫu xét nghiệm ban đầu được chia nhỏ:
 - + Chuẩn bị các typ hoặc ống nghiệm có thể tích phù hợp với lượng mẫu cần chia nhỏ.
 - + Phải điền đầy đủ thông tin ban đầu ở tất cả các typ còn lại để tránh nhầm lẫn
 - + Dùng ống bóp hoặc micropipet để chia nhỏ mẫu.
 - + Đậy nắp các typ hoặc ống nghiệm lại.
 - + Bảo quản ở nhiệt độ phù hợp nếu chưa tiến hành xét nghiệm ngay.
- Phòng xét nghiệm tiếp nhận bệnh phẩm 24/24h.
- Tổ tiếp đón hoặc người trực có nhiệm vụ nhận mẫu bệnh phẩm có trách nhiệm phân loại đánh số nhận diện và chuyển đến đúng bộ phận xét nghiệm trong khoảng thời gian đã quy định, các bộ phận thực hiện xét nghiệm tiến hành đánh giá lại mẫu trước khi phân tích và tiến hành phản hồi với tổ tiếp đón hoặc các khoa phòng nếu mẫu không đạt sau đó ghi nhận vào sổ theo dõi mẫu không đạt XN-BM 5.8.1/03 (tổ tiếp đón) hoặc sổ nhật ký gọi điện XN-BM 8.10/03 (nhân viên gọi điện), trường hợp không thực hiện ngay xét nghiệm thì mẫu bệnh phẩm được thu thập, vận chuyển và bảo quản theo đúng quy định:

❖ **Bảo quản mẫu xét nghiệm**

+ **Thời gian bảo quản mẫu:**

- Đối với các mẫu máu toàn phần có chống đông bằng EDTA chuyển về trung tâm xét nghiệm phân tích trước 24 giờ sau khi lấy mẫu.
- Đối với mẫu máu có chống đông bằng Citrat: làm xét nghiệm đông máu, bảo quản ở nhiệt độ phòng và chuyển về trung tâm xét nghiệm trước 4 giờ sau khi lấy mẫu.
- Các xét nghiệm hóa sinh, miễn dịch khác có thể lấy ống huyết thanh hoặc huyết tương, có thể để nguyên ống máu hoặc tách huyết thanh, huyết tương tại các đơn vị y tế và vận chuyển về trung tâm xét nghiệm: Các mẫu huyết thanh hoặc huyết tương làm xét nghiệm hóa sinh là các enzym như AST, ALT, Lipase,... được bảo quản và ổn định ở nhiệt độ phòng ($\leq 25^{\circ}\text{C}$) trong vòng 24 giờ, ở 4°C trong vòng 5 ngày, các mẫu huyết thanh hoặc huyết tương làm xét nghiệm hóa sinh, miễn dịch còn lại được

Phiên bản: 1.0	Trang 4/6
Ngày hiệu lực: 25/07/2024	

bảo quản và ổn định ở nhiệt độ phòng ($\leq 25^{\circ}\text{C}$) trong vòng 48 giờ, ở 4°C trong vòng 7 ngày.

+ **Mẫu để phân tích hình thái tế bào máu**

- Sự dàn máu trên phiến kính chỉ được thực hiện trong vòng 5 giờ sau khi lấy máu ở nhiệt độ phòng ($20-25^{\circ}\text{C}$) cũng như bảo quản mát ($2-8^{\circ}\text{C}$). Nếu sử dụng máu để phân tích các thành phần của máu, mẫu máu được sử dụng không quá 24 giờ ở nhiệt độ phòng ($20-25^{\circ}\text{C}$).
- Nếu sau 5 giờ thì bảo quản bằng cách kéo lam, cố định bằng cồn tuyệt đối để khô tự nhiên và xếp vào giá đựng lam và vận chuyển ở nhiệt độ $20-25^{\circ}\text{C}$.

+ **Cách bảo quản nước tiểu để xét nghiệm cận nước tiểu**

- Cận nước tiểu phải được đánh giá trong khoảng 2-3 giờ ở nhiệt độ phòng ($20-25^{\circ}\text{C}$).
- Không được bảo quản mẫu nước tiểu trong tủ lạnh hoặc đông băng vì điều kiện lạnh có thể gây kết tủa muối.

+ **Cách bảo quản dịch não tủy, dịch màng bụng, dịch màng phổi**

- Việc đếm các tế bào trong dịch não tủy phải được thực hiện trong vòng 1 giờ ở nhiệt độ phòng ($20-25^{\circ}\text{C}$) hoặc $< 24\text{h}$ khi bảo quản ở nhiệt độ từ $2-8^{\circ}\text{C}$.

❖ **Cách vận chuyển mẫu**

- + **Các mẫu máu khi vận chuyển:** Cần được bọc đá khô xung quanh, được phân loại và đóng gói 3 lớp theo quy định vận chuyển mẫu của bộ y tế ban hành.
- + **Đối với bệnh phẩm Giải phẫu bệnh:** nếu vận chuyển đi xa, chỉ cần cố định và bảo quản bằng dung dịch formol đậm trung tính 10% trong điều kiện nhiệt độ không quá 55°C , với điều kiện trên thời gian bảo quản và vận chuyển bệnh phẩm có thể cho phép được trong nhiều ngày.

6. Lưu trữ hồ sơ

- Quy trình được đánh mã số theo quy định, thống nhất với các văn bản hướng dẫn của Bộ y tế.
- Quy trình được lưu trong danh mục các hồ sơ và được bảo quản chung với các QTQL khác của khoa.

Thời gian lưu hồ sơ là 03 năm:

- Sổ giao nhận bệnh phẩm	XN-BM 5.8.1/01
- Biên bản từ chối mẫu	XN-BM 5.8.1/02
- Sổ theo dõi các mẫu không đạt	XN-BM 5.8.1/03

7. Tài Liệu liên quan

- Sổ tay chất lượng	XN-STCL
- Sổ tay lấy mẫu	XN-STLM
- Quy trình hướng dẫn biên soạn quy trình chuẩn	XN-QLCL 5.2.2

8. Tài liệu tham khảo:

- Quyết định số 5530/QĐ-BYT ngày 25 tháng 12 năm 2015 “Hướng dẫn xây dựng quy trình thực hành chuẩn trong quản lý chất lượng xét nghiệm”
- Thông tư 43/2011/TT-BYT ngày 05/12/2011 của Bộ Y tế về “Quy định chế độ quản lý mẫu bệnh phẩm bệnh truyền nhiễm”
- Trần Hữu Tâm (2016), *Quy trình thao tác chuẩn (SOP)*, tái bản lần thứ nhất, NXB Y học, Thành phố Hồ Chí Minh.
- TCVN ISO 15189:2014 (ISO 15189:2012) Phòng thí nghiệm Y tế - Yêu cầu về chất lượng và năng lực, Tổng cục tiêu chuẩn đo lường chất lượng, 2014.
- ISO 15189:2012 Medical laboratories – Requirements for quality and competence, 2012.
- Quyết định số 2429/QĐ-BYT ngày 12/6/2017 về ban hành tiêu chí đánh giá mức chất lượng phòng xét nghiệm y học.
- Sổ tay chất lượng khoa xét nghiệm: XN-STCL
- Sổ tay hướng dẫn thực hiện Quyết định 2429 của Bộ Y Tế.